

## **ЧЕТВЕРТИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС ІЗ ПРОБЛЕМ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ПАЦІЄНТІВ, ЯКІ СТРАЖДАЮТЬ НА ЗАХВОРЮВАННЯ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

З 27 до 30 січня 2006 р. в Одесі пройшов 4-й Європейський конгрес із питань підвищення якості життя пацієнтів, які страждають на деменцію, епілепсію, розсіяний склероз і периферійні невропатії. Ця група захворювань вирізняється тяжкістю перебігу, високою стійкістю до існуючих методів лікування, що потребує першочергової уваги до аналізу причин їх розвитку, дослідження патогенезу та розробки нових, більш ефективних підходів до вирішення питань діагностики та лікування.

У роботі конгресу взяли участь провідні вчені-неврологи, нейрохірурги, а також нейрофізіологи Греції (ректор Афіського університету проф. С. Балояніс — президент конгресу), Австрії (проф. Ф. Гестербранд — почесний президент конгресу), Німеччини (проф. Г. Глобел, Г. Іхль, С. Кановський), Швейцарії (проф. Е. Джакобіні), Швеції (проф. Л. Густафсон), Ізраїлю (проф. А. Корчин), Чехії (проф. П. Калвач), Франції (проф. Дж. Хау), Португалії (д-р П. Морейра), керівники найвідоміших клінічних закладів Європи — д-р Р. Блеса (Іспанія), д-р Н. Різутто (Італія), д-р М. Емре (Туреччина), а також спеціалісти з США (проф. Дж. Харді) і Канади (проф. В. Хачінський).

Найчисленнішою була делегація Греції (більше 170 учасників), які представляли Медичну школу Афіського університету. Почесними учасниками конгресу були Генеральний Консул Греції в Україні д-р Дімітріс Масчопулос, голова культурного центру Греції в Одесі д-р Сафроніс Парадісопулос, а також керівні працівники Міністерства культури Греції.

Головами конгресу було обрано ректора Афіського університету професора С. Ба-

лояніса та ректора Одеського державного медичного університету, академіка АМН України проф. В. М. Запорожана. Висока честь, як і вибір Одеси місцем проведення такого авторитетного наукового форуму, є результатом заслуг наших учених у вивченні питань теоретичної та практичної неврології, нейрохірургії та нейрофізіології. Вчені Одеського державного медичного університету очолювали секції конгресу, зробили низку цікавих наукових повідом-



Учасники Конгресу — у перерві між пленарними засіданнями  
Зліва направо — чл.-кор. АМН України проф. М. Л. Аряєв, пані М. Балояніс, проф. О. А. Шандра, пан С. Балояніс, проф. Л. С. Годлевський

лень. Так, зокрема, в роботі проф. О. А. Шандри було охарактеризовано нові механізми патогенезу експериментального хронічного епілептичного синдрому, периферійної невропатії діабетичного генезу; проф. А. С. Сон запропонував нові підходи до більш ефективної діагностики та лікування невралгії ульнарного нерва; чл.-кор. АМН України проф. В. Й. Кресюн доповів про особливості нейротропної активності нового класу препаратів, які містять германій; проф. Л. С. Годлевський навів результати нових методів математичного аналізу електроенцефалограм. Крім того, результати досліджень молодих учених нашого університету викладено у стендових доповідях, що дістали високу оцінку учасників зібрання.

У своїх доповідях учасники конгресу всебічно висвітлювали сучасний стан питань епідеміології, діагностики, лікування та профілактики найбільш тяжких захворювань нервової системи, якими є різні форми нейродегенеративних уражень мозку.

Так, зокрема, проф. С. Балояніс навів нові дані щодо ролі мітохондріальної ланки у патогенезі нейродегенеративних захворювань, отримані на основі морфометрії, довів доцільність застосування морфометричних індексів для більш точної діагностики низки захворювань мозку. Крім того, результати роботи вчених школи проф. С. Балояніса були подані в повідомленнях його учнів, які узагальнили морфометричні, біохімічні й імуногістохімічні результати досліджень.

Значний інтерес в усіх учасників конгресу викликали повідомлення, присвячені пріонним захворюванням, які спричинюються протеїнами певного типу. Так, у дослідженнях, результати яких навів Дж. Харді (США), йшлося про ідентифікацію генів двох типів, які кодують структуру пріонних

білків. Крім того, були визначені певні фактори ризику, які дозволяють вести мову про реалізацію рецесивних ознак захворювання — губчатого енцефаліту Крейтцфельда — Якобса — у носіїв цих рецесивних ознак. Причому було наведено вичерпні дані, починаючи з наукових праць Гайдушека — лауреата Нобелівської премії й першовідкривача пріонних захворювань. Учасників ознайомили з роботами, присвяченими дослідженню захворювання Куру на острові Нова Гвінея, вивченню ендемічних осередків пріонних захворювань у Греції — родини з ендемічними формами захворювань виявлені в Афінах і на острові Крит, а також у Великій Британії — родини, яка протягом кількох поколінь нараховувала більше 70 хворих на енцефаліт Крейтцфельда — Якобса.

Великий інтерес викликали доповіді щодо можливостей сучасної неврології та високо-ефективних методів досліджень нервової системи, зокрема, результати, викладені проф. П. Калвачем (Чехія). Було наведено узагальнення власного досвіду використання ЯМР-технологій у діагностиці захворювань мозку, визначено особливості проведення таких досліджень у пацієнтів, які страждають на деменцію. Автор виклав можливості застосування функціональної ЯМР, позитронної емісійної томографії (ПЕТ), зокрема двох її варіантів — із використанням міченої за вуглецем глюкози (якісна ПЕТ) і короткоіснуючих ізотопів (кількісний варіант ПЕТ). Обидві модифікації, на жаль, не поширені в Україні, тому ця доповідь була інноваційною та ознайомчою. Вона виявилася корисною для практикуючих лікарів — учасників конгресу. Також важливими були дані щодо додаткових можливостей підвищення ефективності ЯМР внаслідок її комбінуван-

ня з ангіографією, введенням солей гадолінію, а також досліджень динаміки відновлення кровотоку мозкової тканини після короткочасного перетискання магістральних сонних артерій.

На конгресі були наведені нові дані щодо механізмів розвитку та методів лікування хвороби Альцгеймера. Критично, за результатами численних спостережень було оцінено можливості сучасних методів діагностики, включаючи ЯМР, ПЕТ, СПЕКТ тощо, охарактеризовано ефекти самостійного та комбінованого застосування сучасних нейротропних препаратів. Однак було визнано, що практичний аспект підвищення ефективності лікування ще значно відстає від науково-теоретичних розробок із цієї проблеми. Це викликає занепокоєння ще й у зв'язку з тенденцією до постаріння населення Євросоюзу, що збільшує актуальність проблеми. Тому розробки, що мають на меті підвищення якості життя пацієнтів похилого віку, які страждають на ураження нервової системи, матимуть першочергову грантову підтримку з боку країн — членів Євросоюзу.

У зв'язку з вказаною проблемою слід зазначити, що на конгресі відбулося також обговорення новітніх підходів — розробок останнього часу — до лікування захворювань пріонної природи та хвороби Альцгеймера. Зокрема, велику зацікавленість викликало застосування імунізації пріонними та бета-амілоїдними протеїнами з метою лікування відповідних станів. Ефективність цього напрямку досліджень була оцінена в багатьох доповідях і сьогодні визнається досить перспективним напрямком, що, безперечно, принесе результати в найближчому майбутньому. Хоча нині цей метод ще не можливий для практичного використання, але за умов розробки техно-

логій імунізації, підвищення антигенних властивостей пріонів можна очікувати якісних зрушень у лікуванні цих тяжких уражень нервової системи.

Як пріоритетні науково-технічні досягнення, які є результатом роботи вчених Одеського державного медичного університету, було визнано застосування стовбурових клітин для коригування хвороби Альцгеймера, а також деменції. Про це йшлося в доповіді д-ра Р. Блеса (Іспанія, Барселона). Автор відзначив ефективність цього напрямку досліджень, необхідність поглиблених науково-теоретичних розробок і окреслив деякі етичні та деонтологічні проблеми, які сьогодні існують із приводу проведення відповідних досліджень, зокрема в Іспанії. Останнє, а саме розробка питань біоетики, — також є пріоритетним напрямком роботи науковців нашого навчального закладу, а ректор університету акад. В. М. Запорожан є визнаним лідером у цьому напрямку. Він приділяє неабияку увагу розвитку науково-теоретичних і філософських основ біоетики, лікарської

деонтології, що сьогодні дозволяє нашим лікарям і вченим порозумітися з колегами провідних країн Європи та світу.

У цілому можна впевнено говорити про високий науковий рівень доповідей, заслуханих під час конгресу, їх практичну націленість і широкий перелік захворювань мозку, які були охарактеризовані протягом наукових дискусій.

Заключні слова керівників конгресу засвідчили безперечно високий науковий рівень наукових повідомлень учасників, їх практичну налаштованість і широкий спектр захворювань мозку, який у ході конгресу дістав вичерпну характеристику. Це, як наголосив президент конгресу проф. С. Балояніс, стало наслідком значного обсягу роботи, попередньо виконаної оргкомітетом форуму, від нашого університету очолюваного чл.-кор. АМН України, проф. М. Л. Аряєвим.

Приємним було повідомлення про результати визначення кращих наукових робіт. Так, комісією конгресу у складі проф. П. Калвача (Чехія), Е. Джакобіні (Швейцарія),

Дж. Харді (США) і А. Корчина (Ізраїль) серед трьох наукових повідомлень кращою визнана робота Є. В. Коболева, Раза Хагоєля, О. М. Нєнові, Г. М. Вострова і Л. С. Годлевського «Нейрофізіологічні принципи діяльності мозку як основа аналізу електроенцефалограми». У цьому доробку наведено результати багаторічних досліджень у галузі математичного аналізу ЕЕГ, які проводилися на кафедрі біофізики, інформатики та медичної апаратури нашого університету разом із Одеським національним політехнічним університетом (проф. Г. М. Востров, доц. Є. В. Малахов).

Сподіваємося, що на наступному конгресі — вже п'ятому черговому європейському науковому форумі, який заплановано провести в Італії, — наші вчені також наведуть гідні результати власних досліджень, а їхня праця сприятиме зміцненню міжнародних зв'язків нашого університету.

**ОРГКОМІТЕТ КОНГРЕСУ**